

Motto :
„Toți mincinoșii preferă
Adevărulul
Analiza estetică”

Adrian Păunescu

E încă surprinzător de răspîndită la noi opinia potrivit căreia „a critica” e cel mai ușor lucru. E drept că și între „a critica” și „a face critică” parcă e totuși o deosebire, dar de ce se crede că numai pentru formularea opiniilor critice nu ți-ar trebui nici un fel de competență, cu atît mai puțin una specifică domeniului în care le ai, rămîne cel puțin un mister. Să fie vorba, în înrădăcinarea acestei credințe, de supremul respect al poporului nostru pentru fapță și făptuitor, ca și de justificatul său dispreț pentru cei care-și drapează neputința în frivolitatea și nerodnicia vorbelor care zboară? Fără îndoială că da. După cum e lesne de presupus în statornicia acestei credințe și o reacție firească a celor care, dintotdeauna, au făcut totul, față de cei care numai și-au dat cu părerea, „fără să pună umărul”, cum îndrăznise să observe încă Moș Ion Roată.

Dar dacă astăzi „a critica” și „a face critică” înseamnă tocmai „a pune umărul” la îndreptarea unor lucruri? Sau a înlesni recunoașterea și impunerea valorilor autentice, a grăbi progresul general al unor domenii de activitate, stimulînd tendințele novatoare, în efortul acestora de a fi competitive pe plan mondial? Nu reclama oare acest „fapt” o competență cel puțin egală cu aceea a făptuitorilor din acele domenii? Și nu sîntem oare datori la o schimbare de optică în

privința utilității, eficienței și importanței actului critic?

Păstrînd proporțiile, și restrîngîndu-ne deci observațiile la sfera criticii teatrale, vom constata că și ea a căpătat în ultimul timp un rol mult mai activ în viața teatrală a țării, încît oricine oficiază astăzi o formă sau alta a criticii teatrale e dator să prevadă și consecințele practice ale acțiunii sale critice. De aici, obligația discutării și rediscutării; profitabile a de-

CRONICA CRONICII TEATRALE

Decalogul criticului de teatru

ontologiei criticii teatrale, necesitatea afirmării practice a valorii principiilor sale morale.

Iată de ce ne-am gîndit să propunem atenției cititorilor un posibil „decalog al criticului de teatru”, desigur nu singurul care s-ar putea formula în acest domeniu. El sună astfel :

1. Să iubești Teatrul. Și nimic din ceea ce scrii să nu se poată întoarce vreodată împotriva iubirii tale.

2. Să nu știi mai puțin despre dramaturgie decît

cel care o scriu, nici mai puțin despre teatru decît cel care-l fac.

3. Să nu depui mărturie mincinoasă. Și nici să nu răstălmăcești adevărul altora, de dragul adevărului tău, dacă vrei ca acesta să însemne ceva.

4. Să vrei mai întîi să înțelegi și apoi să scrii. Și cînd îți place și cînd nu-ți place un spectacol.

5. Să se înțeleagă ceea ce scrii. Căci, scriind despre teatru, scrii deopotrivă pentru cel care-l fac și pentru cel care-l privesc, pentru cel care-l gîndesc și pentru cel care-l simt, pentru cel care-au fost ca și pentru cel care vor veni poate la teatru, și datorită cronicii tale.

6. Să ai cultul valorii. Adică să lupți pentru impunerea ei și să-ți asumi toate riscurile ce decurg din descurajarea imposturii.

7. Să fii consecvent cu tine însuși și cu principiile tale, chiar și atunci cînd acestea se pot întoarce împotriva ta.

8. Să nu uiți că și tu ești supus greșelii. Iar a avea puterea de a recunoaște eă ai greșit e uneori mai important decît a fi avut dreptate.

9. Să nu disprețuiești reacția publicului. El se poate înșela pentru moment, dar de greșit nu greșește niciodată.

10. Să respecti opinia altora, dacă vrei să și se respecte și opinia ta.

MYOSOTIS

P.S.

A unsprezecea „poruncă” ni s-a părut, evident, apocrifă :

Să nu cazi în ispita de a confunda iubirea ta pentru teatru cu dragostea pentru slujitoriile lui.